

Kansallinen vesihuoltouudistus

Olli-Matti Verta, maa- ja metsätalousministeriö

Vesihuoltouudistuksen taustaa

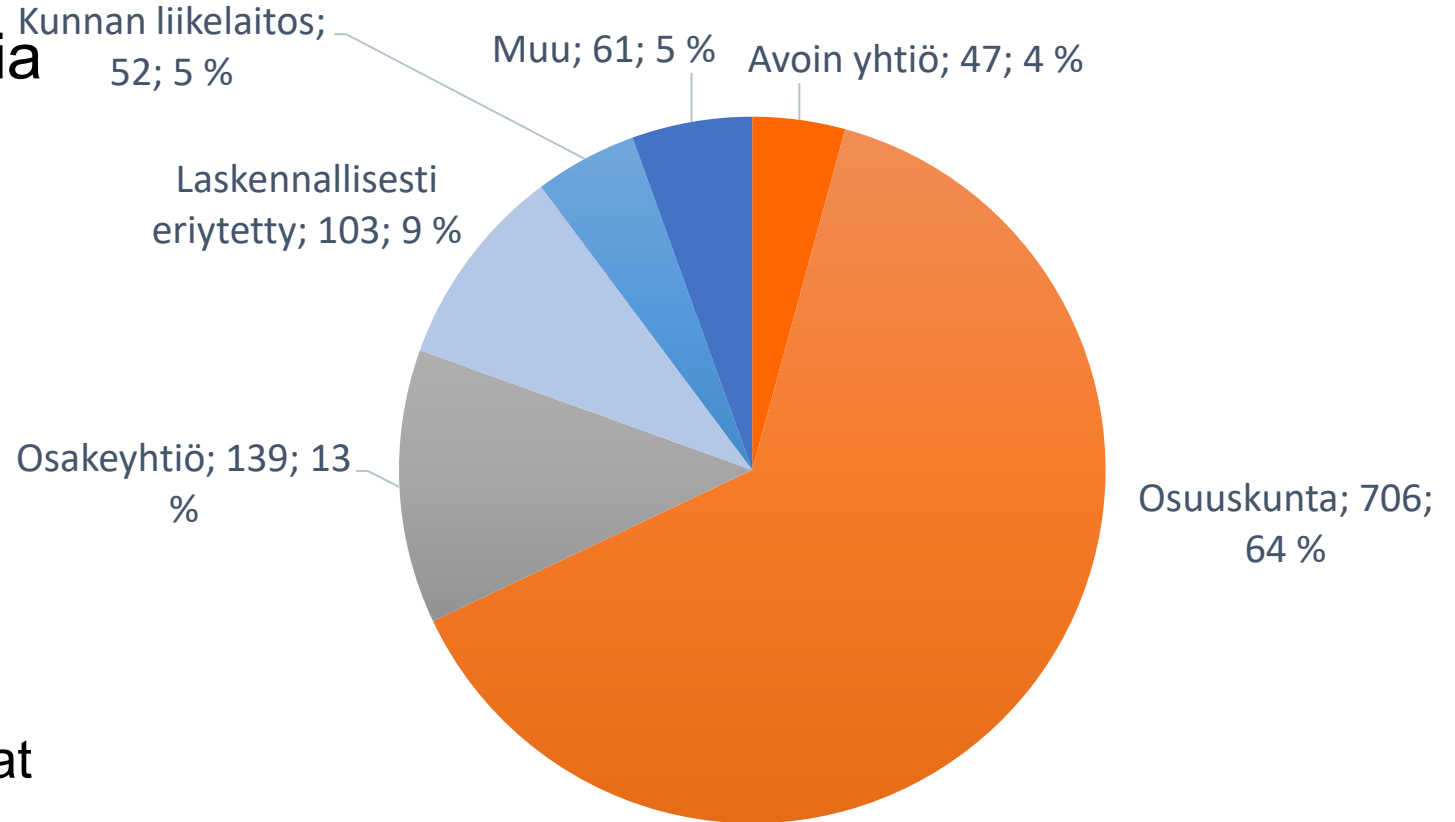
Suomen vesihuoltolaitokset

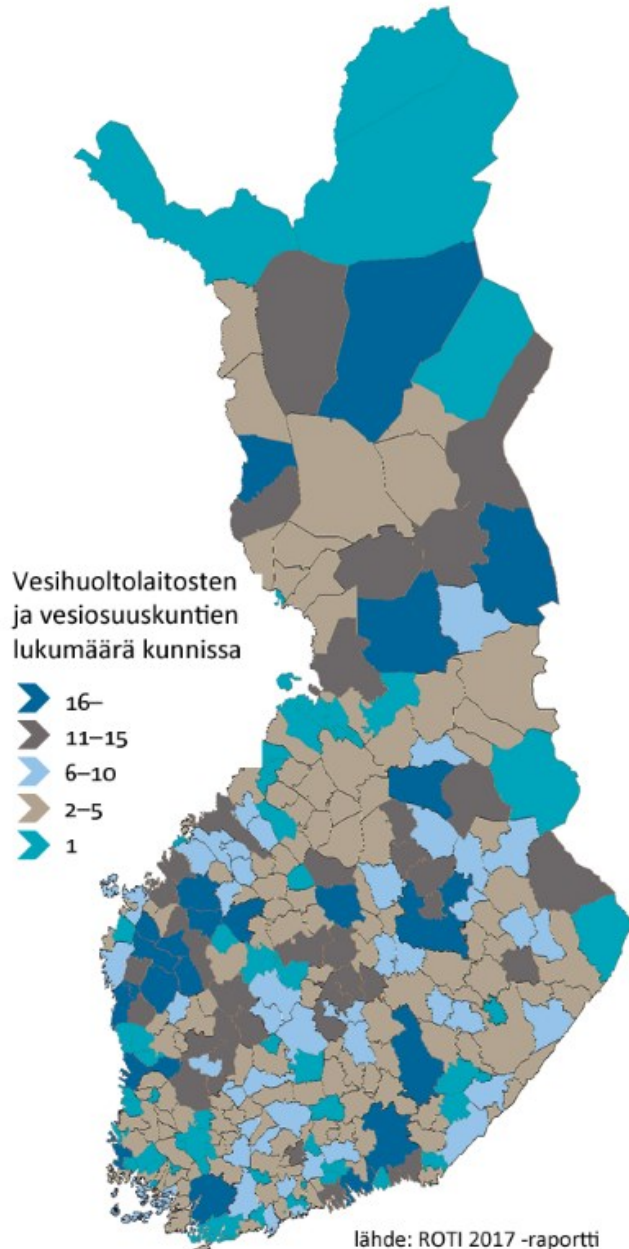
- Toiminta-alueen omaavia vesihuoltolaitoksia yht. 1108

- Asukkaiden om. 68 %
- Kunnan om. 32 %

- Ylikunnallisia 33

- Tukkuvesilaitokset
- Keskuspuhdistamot
- Ylikunnallisesti palvelevat vesihuoltolaitokset

Vesihuoltoalan haasteet

- Laitosten toiminnan ja laadun suuri vaihtelu
- Osaamis- ja resurssivaje suuri
- Verkostojen sijainti- ja kuntotiedot puutteelliset
- Saneerausvelka kasvaa
- Investointeihin ei varauduta
- Riskejä ja kriittisiä asiakkaita ei ole kartoitettu
- Ulkopuolisia palveluja ei käytetä
- Lakisääteisiäkin velvoitteita ei täytetä

KANSALLINEN VESIHUOLTOUUDISTUS

Asettamispäätös (16.1.2020-31.12.2022):

Kansallisella vesihuoltouudistuksella etsitään ratkaisuja Suomen vesihuollon uudistamiseen ja toimintaympäristön muutosten ennakointiin. Tavoitteina on:

- 1. varmistaa kaikille vesihuoltolaitosten asiakkaille turvallinen ja laadukas vesihuolto*
- 2. ottaa harppauksia kohti Suomen vesihuoltolaitosten ilmastoneutraaliutta ja resurssiviisautta hyödyntäen uuteen teknologiaan ja kiertotalouteen perustuvia ratkaisuja.*

Kansallisen vesihuoltouudistuksen valmistelu

Johtoryhmä

MMM, VM, STM, YM, Huoltovarmuuskeskus, Suomen Kuntaliitto, Vesilaitosyhdistys, ELY-keskukset

Visioryhmä

MMM, STM, YM, Suomen Kuntaliitto, Mikkelin kaupunki, Kemin Energia ja Vesi, VVY, SVOSK, Valvira, ELY-keskukset

Tehtävät

- Ohjaa kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman valmistelua ja päättää sen julkaisusta
- Seuraa ja ohjaa työn kuluessa toimeenpantavien toimien toteuttamista
- Perustaa tarpeen mukaan valmisteluhankkeita

Tehtävät

- Laatii ohjelman kansallisen vesihuoltouudistuksen toteuttamiseksi
- Huolehtii ohjelman tehokkaasta toimeenpanosta suunnittelemalla ja vaiheistamalla ohjelman toteutuksen
- Huolehtii viestinnän koordinaatiosta

Kansallisen vesihuoltouudistuksen visio

Toimivat vesihuoltolaitokset 2030

Jokainen Suomen vesihuoltolaitos on toimintakykyinen turvaamaan asiakkailleen turvalliset ja laadukkaat vesihuoltopalvelut. Vesihuollon kehittämistä suunnitellaan seudullisessa yhteistyössä. Laitokset hyödyntävät monipuolisesti ulkopuolisia palveluja, myös operoinnissa. Vesihuoltolaitokset ja kunnat huolehtivat omaisuudestaan pitkäjänteisesti.

Toimiva lainsäädäntö ja valvonta 2030

Suomen vesihuollosta huolehtivat toimintakykyiset vesihuoltolaitokset, joiden pääomistus on kunnilla ja asiakkailla. Useimmat vesihuoltolaitokset ovat yhtiöitä, liikelaitoksia tai osuuskuntia. Laitokset hyödyntävät monipuolisesti ulkopuolisia palveluja, myös operoinnissa. Laitosten taloudenpitoa ja toiminnan laatua valvotaan tehokkaasti.

Osaamisen kehittäminen 2030

Vesihuoltopalveluja hoitavat henkilöt ovat päteviä ja kiinnostuneita osaamisensa jatkuvaan kehittämiseen. Vesihuoltoalan imago on hyvä ja alalle hakeutuu riittävä määrä uusia opiskelijoita ja alan vaihtajia. Vesihuoltoala pystyy tarjoamaan työntekijöilleen kiinnostavia urapolkuja sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Uudistuva vesihuolto 2030:

Vesihuoltoala on laajalti siirtynyt lineaaritaloudesta kiertotalouteen. Suomi on ollut mukana vaikuttamassa siihen, että jätevesilietteiden ravinteiden kierrätys toimii. Vesi- ja resurssiviisas sekä älykäs vesihuolto toimii osana eri alojen yhteistyössä. Vesihuoltolaitokset toimivat energiatehokkaasti ja ovat varautuneita muuttuvan ilmaston haasteisiin. Vesihuoltoalan toimijat tuottavat ratkaisuja sekä kotimaahan että maailman vesiongelmiin.

Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma

Yhteistyö ja vuoropuhelu

TOIMIVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA VALVONTA

- a) Vesihuoltolainsäädännön uudistus vaiheittain
- b) Hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto
- c) Vesihuoltolaitosten talouden ja toiminnan laadun valvonnan tehostaminen

TOIMIVAT VESIHUOLTOLAITOKSET

- d) Alueellisen yhteistyön kehittäminen
- e) Pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen
- f) Kohdennettua neuvontaa apua tarvitseville vesihuoltolaitoksille ja kunnille

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

- g) Pätevyysvaatimukset vesihuoltoalalle
- h) Vesihuollon urapolkujen kehittäminen

KIERTOTALOUS, RESURSSIVIISAUS JA DIGITALISAATIO

- i) Alueellisten vesiosaamis- ja kiertotalouskeskittymien yhteistyön edistäminen
- j) Vesihuoltolaitosten digitalisaatiovalmiuksien ja tiedonhallinnan kehittäminen

Toimiva ja
tarkoituksenmukainen
lainsäädäntö ja valvonta

Vesihuoltolaitosten
toimintakyvyn vahvistaminen

Riskien tunnistaminen ja
häiriötilanteisiin varautuminen

Uudistumisen edistäminen

Energiatehokas ja
kiertotaloutta hyödyntävä
vesihuolto

Tietoon pohjautuva
omaisuuden hallinta

Kaikille vesihuoltolaitosten
asiakkaille varmistetaan
turvallinen ja laadukas
vesihuolto.

Otetaan harppauksia kohti Suomen
vesihuoltolaitosten
ilmastoneutraaliutta ja
resurssiviisautta hyödyntäen uuteen
teknologiaan ja kiertotalouteen
perustuvia ratkaisuja.

Kansallisen vesihuoltouudistuksen jatkoaskeleet

- Lausuntoaika päättyy 8.2.2021
- Lausuntopalautteen perusteella tarkistettu vesihuoltouudistuksen ohjelma pyritään hyväksymään Johtoryhmässä maaliskuussa 2021
- Toimenpiteiden toteutuksen suunnittelu ja vaiheistaminen keväällä 2021
- Toimenpiteiden toteutuksen käynnistäminen vaiheittain 2021 - 2022